ב"ה | גיליון 769
ערב שבת קדש
פרשת **וירא** תשפ"ו

י-ם	16:09	17:22
ת"א	16:27	17:23
חיפה	16:25	17:22
ב"ש	16:28	17:25

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

"גרש את האמה הזאת ואת בנה"

ה' אמר לאברהם אבינו "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקֹלה". באיזה הקשר? כשהיא ראתה לנכון לומר לבעלה "גרש את האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק". כלומר, אצל שרה מאד מורגש ההבדל בין יהודי לגוי, במיוחד גוי שמאיים על הקיום של היהודי. ככה לא אכפת לה שישמעאל יהיה שם, אבל ברגע שהוא מתחיל לירות חיצים, וגם ברגע שמתחיל לטעון בעלות על הירושה של אברהם אבינו, זה מאד מקומם את שרה – יותר מאשר את אברהם. לכן היא מיד מגיבה, ספונטאנית, מהלב (האם היא בחינת "בינה-לבא") – גם פיקוח נפש כפשוטו – ואומרת שצריך לגרש את האמה הזאת ואת בנה, כלומר שלא יירש.

כל המריבה הזו, שהוא יורה חיצים, היא כי יש לו דמיון שהוא היורש. זה פשט הפסוק – הוא חושב שהוא היורש, ומזה מתפתחות כל המריבות. היא מאד רגישה לזה – והיא אומרת לו "גרש את האמה הזאת ואת בנה", אף שזהו בן של אברהם. לא קל לו לגרש, אחד הנסיונות הקשים שלו, אבל ה' אומר לו במפורש לשמוע לה "כי ביצחק יקרא לך זרע", ה' מאשר בפירוש שהירושה עוברת ליצחק ולא לישמעאל. זו הנקודה המיוחדת של שרה, במיוחד לענינו – ענין תיקון המציאות, תיקון המדינה, תיקון הצבור והחברה בארץ.

(אור לאדר"ח חשון ע"ו)

אוצר הסיפור

התאמת התורה לשומע – תלויה ב"אתערותא דלתתא" שלו

י"ז מרחשון, היה יארצייט של אחד מגדולי החסידות – רבי מנחם מענדיל מקוסוב, בעל ה"אהבת שלום". לנכד שלו גם קראו רבי מנחם מענדיל, הרבי הראשון מויזניץ.

עכשיו נקרא סיפור על הנכד של בעל ה"אהבת שלום", הרבי הראשון מויזניץ. זה ווארט שבמיוחד קשור אלינו:

נכדו הרה"ק רבי מענדיל מויזניץ היה דרכו לאמר לפני אמירת התורה [כל פעם שהיה אומר חסידות.]: מיר מיינען קיינעם נישט, נאר אויב איינער מיינט אז מיר מיינען איהם, מיינען מיר טאקע איהם! [אין אנו מתכוונים בדברינו לשום אדם, ואם מאן דהוא חושב שמכונים אליו, אנו מתכוונים באמת אליו...].

ואם מאן דהוא חושב שמכונים אליו, אנו מתכוונים באמת אליו...

רואים מכאן שהעבודה מוטלת על התלמיד, להרגיש שהרבי מדבר אליו. לא התפקיד של הרבי לכוון לאדם מסוים, אלא העבודה שלך – שאתה תעשה אתערותא דלתתא ותרגיש איך הרבי מדבר דוקא אליך. [יש דבר כזה גם בחב"ד?] יש אצל הצמח צדק שאמר – אמנם לא לפני כל תורה, אבל זו היתה אמרה חשובה שלו – על עצמו שהוא "כובעי" שמכין כובעים, והסביר שבתורות שלו הוא לא מכין כובעים במידה מיוחדת בשביל אדם מסוים, אלא מכין כובעים בכל המידות וכל אחד צריך לבוא ולקחת את הכובע שמתאים למדתו (אכן אצל אדמו"ר האמצעי היו ספרים שהוא כתב עבור חסיד מיוחד).

כשהרבי אומר תורה זו אתערותא דלעילא שלפני אתערותא דלתתא – הרבי אומר תורה בצורה כללית ולא מתכוון למישהו מסוים. אם החסיד עושה כלי, באתערותא דלתתא שלו, בכך שהוא מרגיש שמתכוונים אליו – באמת מדברים אליו. האתערותא דלעילא שאחרי האתערותא דלתתא היא כשהדבור של הרבי – נכנס אצל החסיד בפנימיות.

(ח"י חשון ע"ד)

אוצר הפתגם

הבעל שם טוב אומר שיראה צריכה להיות רק ישירות לה'. אבא של הבעל שם טוב צוה אותו, צוואה אחרונה, כשהיה ילד – אל תפחד משום דבר ומאף אחד חוץ מה'. יראה הולכת ישירות אל ה'. היראה מה' היא לא יראת ענש, היא יראה מעצם נוכחות ה'. אבל אהבה צריכה להיות כלפי אנשים "ואהבת לרעך כמוך" – לאהוב את ישראל (כמו שאבא של הבעל שם טוב סיים – "ותאהב כל יהודי").

(ב"ד אייר פ"ה)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב:דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

אמונה, אהבה, אחריות

אברהם אבינו הוא "ראש כל המאמינים", "והאמן בהוי' ויחשבה לו צדקה", והתכונה הראשונה שאפשר להציע היא **אמונה**. כמובן, המדה היסודית של "אברהם אֹהבי" היא אהבה. החידוש בעת היא המידה – אחריות.

אברהם אבינו, "האדם הגדול בענקים", לוקח על עצמו את האחריות הלא-ממומשת של אדם הראשון. אברהם העברי עומד כנגד כל העולם – כל העולם בעבר האחד והוא בעבר האחר – אבל הוא לא מתבודד. בהיותו "אב המון גוים", מברית המילה ואילך, הוא מקבל אחריות על כל באי תבל. הוא מפרסם אלקות לכל העולם ויודע שהוא האחראי להביא את כולם ליעודם. לכן אנחנו אומרים שהדמות העיקרית של משיח בתורה, אפילו יותר ממשה רבינו, הוא אברהם אבינו. משה רבינו הוא גואל-צדק של כל היהודים, אבל אברהם אבינו הוא גואל-צדק של כל האנושות. הוא מצטיין בכך עם השותפה שלו, שרה אמנו – "אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים" – ויחד הם מביאים את המשיח לכל העולם, אברהם הוא המשיח (עליו נאמר "ותהי המשרה על שכמו" – הביטוי המובהק של אחריות בלשון הקדש).

אם כן, יש לנו שלש תכונות של אברהם אבינו – אמונה, אהבה ואחריות. אברהם כולל גם את יצחק ויעקב. כתוב שאברהם מתחיל אב – א היינו אברהם וה-ב הם יצחק ויעקב. "אין קורין אבות אלא לשלשה", ובמלה אב אברהם הוא המקור הכולל גם את ב האבות שאחריו, יצחק-יעקב. לכן מתבקש לומר שאמונה-אהבה-אחריות הן גם כנגד אברהם-יצחק-יעקב, הכלולים בעצמם בתוך אברהם:

שני היסודות העיקריים והמוכרים של אברהם הם אהבה ואמונה – אלה שני יסודות עצמיים בתוכו, שאפשר לשקול מה מהם עדיף. בעת נאמר, חידוש, שהעצם של אברהם הוא דווקא **האמונה** – הוא המאמין הראשון, ויש לכך משקל אפילו יותר מאשר לאהבה שלו. אברהם אבינו התנסה בעשרה נסיונות ורבי מנחם מענדל מויטבסק, בעל "פרי הארץ", אומר שכל נסיון הוא נסיון באמונה – כל נסיון שאדם עובר בחיים נועד לחזק את האמונה שלו. המלה אהבה מופיעה בתורה בפעם הראשונה בשיא של עשרת הנסיונות, נסיון העקדה, בו נאמר "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק... והעלהו שם לעלה". מה הנסיון? האמונה שלו צריכה להתגבר על האהבה שלו – הנסיון נועד לחזק את האמונה של אברהם כך שהיא תהיה כל כך חזקה עד שתתגבר על האהבה הטבעית והטובה שלו. הלב של אברהם הוא אהבה שלו, אבל הכתר שלו הוא האמונה – והיא המדה הכי עצמית שלו, אברהם שבאברהם.

אם האמונה היא אברהם שבאברהם, מי הוא ה**אהבה** בתוך אברהם? יעקב. האהבה השניה בתורה היא אהבת יצחק לרבקה, ואחר כך כתובות בו עוד אהבות, אבל מי שאוהב הכי הרבה הוא יעקב אבינו – אוהב את אשתו, אוהב את בנו המיוחד יוסף ואוהב את כל בניו. לכן כתוב "יעקב אשר פדה את אברהם", ומוסבר בפרק לב בתניא, שבאשר האהבה (מדת אברהם) נחלשת משום מה, יעקב אבינו הוא שפודה ומחזיר אותה, משקם אותה. יש אחד שבא למטפל ואומר לו 'אבדתי את חוש האהבה שלי כלפי מישהו', צריך לשקם את האהבה. איך? – על ידי תחושת רחמים (מדת יעקב).

> אחראי טוב עומד אחריך אבל לא מתערב, הוא רוצה שתלך על הרגלים שלך ותצמח בבחות עצמך

מה נשאר לנו? **אחריות**. אחריות היא מדת יצחק – הוא עומד מאחרי, תומך, לא מתערב. הסברנו פעם שניהול טוב הוא מעורבות בלי התערבות. מנהל-עבודה טוב מתעניין בכל דבר, מעורב בכל דבר, אבל לא מתערב. אדרבא, הוא עושה שתהיה עצמאי, הוא לא רוצה שתהיה תלותי. תלות היא דבר מאד גרוע. גם בטיפול, הכי גרוע שהמטופל יהפוך להיות תלותי במטפל – זו קטנות מוחין גמורה. אחראי טוב עומד אחריך אבל לא מתערב, הוא רוצה שתלך על הרגלים שלך ותצמח בבחות עצמך. תכונת האחריות הזו היא היצחק שבאברהם – אברהם לוקח אחריות על כל העולם אבל הוא לא מגייר המונים בעדר של צאן, הוא מגייר אישית, מטפל אישית בכל אחד ואחד – זה רועה נאמן.

(ט"ו בשבט פ"ה)

אוצר הרמז

יום האם בשנה – יום ההילולא של רחל אמנו

איזה יום הוא "יום האם"? היום ה-41 (**אם**) בשנה הוא י"א חשון, יום ההילולא של רחל אמנו. רחל היא הדוגמה לאמא המסורה של כל עם ישראל – היא נקברה בדרך בית לחם כדי להתפלל על בניה, "רחל מבכה על בניה מאנה להנחם" ובזכות המסירות שלה "ושבו בנים לגבולם". לכן, הכי מתאים שיום ה-**אם** בשנה, יום ההילולא של רחל אמנו, יהיה יום האם הכללי בעם ישראל.

(ליל שבת וארא תשפ"ג)

קהילה עיצוב: דנה אביחיל | 054-6580146